

Asia: VN/25152/2023

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja Suomen rannikkostrategian luonnokseen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta toimittaa kirjallinen asiantuntijalausunto ja haluaa tuoda tietoonne seuraavat biokaasun ja ravinteiden kierrätyksen vuorovaikutuspisteet rannikon kestävän käytön periaatteissa:

YLEISTÄ

Nyt strategialuonnoksesta puuttuu täysin biokaasu ja ravinteiden kierrätys, jotka ovat keskeisiä toimenpiteitä monilta osin rannikon kestävän käytön kehyksessä esimerkiksi ilmastonmuutoksen monimuotoisuuden, uusiutuvan energian sekä rehevöitymisen osalta.

Valuma-alueilta tuleva ravinnekuorma on pääosin peräisin maa- ja metsätalouden aiheuttamasta hajakuormituksesta. Haluamme tuoda tietoonne biokaasun ja ravinteiden kierrätyksen konkreettisenä toimenpiteenä vähentää ravinnehuuhtoumia Itämereen sekä näiden tuottamista hyödyistä ihmiselle ja luonnolle.

Biokaasulaitokset ovat paikallisia kiertotalouskeskuksia, joiden avulla voidaan vähentää ravinnehävikkiä. Esimerkiksi lannan käsittelyllä biokaasulaitoksilla voidaan vähentää lannan käsittelystä syntyviä päästöjä ilmaan ja vesiin sekä tehostaa lannan hyötykäyttöä.

Mädätysprosessissa raaka-aineet muuntuvat kahdeksi arvokkaaksi hyödykkeeksi: uusiutuvaksi energiaksi ja kierrätyslannoitteiksi. Uusiutuva energia ja kierrätyslannoitteet ovat tärkeitä suomen huoltovarmuuden ja omavaraisuuden näkökulmasta.

Biokaasun avulla voidaan parantaa ravinteiden erityisesti typen käyttökelpoisuutta kasveille. Orgaanisten kierrätyslannoitevalmisteiden käyttö yhdistettynä kestäviin maankäytön toimenpiteisiin ovat keino vähentää ravinnehuuhtoumia valuma-alueille. Lisäksi biokaasuprosessista syntyvän mädätysjäännöksen jalostamisella erilaisiksi kierrätyslannoitevalmisteiksi voidaan vähentää ravinnekuormaa, kun ravinteet voidaan kuljettaa pois ravinneyliäämisiltä alueilta. Orgaaniset kierrätyslannoitevalmisteet tuovat maaperään tärkeää orgaanista ainesta sekä hiiltä, jota parantavat maaperän ominaisuuksia pidättää vettä, ravinteita sekä lisäävät maaperäeläimien monimuotoisuutta.

Kierrätysfosforin osuus voisi kattaa 90 prosenttia ja kierrätystypen osuus yli kolmasosan Suomen vuosittaisista kasvintuotannon fosforin ja typen tarpeista. Ravinnerikkaita biomassoja, tähteitä ja jätteitä syntyy Suomessa vuosittain noin 21,5 miljoonaa tonnia, ja näiden biomassojen saamisella kiertoon voitaisiin vähentää energiaintensiivisten väkilannoitteiden käyttöä. Tarvitaan eri toimijoiden välistä yhteistyötä sekä kannustavaa lainsäädäntöä, jotta ravinteet saadaan kestävästi kiertoon.

YHTEISTYÖ

Pidämme tärkeänä sitä, että rannikkostrategiaa on laadittu laajasti yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Tämä on välttämätöntä laajan kokonaisuuden ja eri toimien ristikkäisvaikutusten hahmottamiseksi. Strategiassa on tunnistettu laajasti keskeisiä toimijoita, mutta haluamme huomauttaa, ettei ravinteiden kierrätyksestä vastaavia toimijoita ole laajasti tunnistettu. Rannikon ravinnekuorman pienentämiseksi ravinteiden kierrätys on tärkeää. Jatkossa on tärkeä pitää mukana laaja asiantuntijajoukko rannikkostrategian laatimisessa, toimeenpanon seurannassa sekä päivittämisessä.

KESKEISIMMÄT TOIMENPITEET

Rannikkostrategian toimenpiteiden avulla parannetaan rannikon käytön ympäristöllistä, kulttuurista ja sosiaalista sekä taloudellista kestävyttä. SBB:n mielestä toimenpidekokonaisuus on hyvin hahmotettu ja se ottaa huomioon eri rannikon tilaan vaikuttavia arvoketjun osia. Haluamme kuitenkin huomauttaa, ettei toimenpidekokonaisuudessa ole nyt huomioon otettu ravinteiden kierrätystä. Ravinteiden kierrätys linkittyy kuitenkin keskeisesti ruoan riittävyden turvaamiseen, kestäväan maankäyttöön sekä hyvinvoivaan rannikkoluontoon. SBB haluaa antaa lausunnon seuraaviin keskeisiin rannikkostrategian toimenpiteisiin:

Ajantasainen tilannekuva

Nyt toimialakohtaisissa tarpeissa biokaasua ei ole mainittu tuulivoiman ja vedyn rinnalla. SBB:n mielestä biokaasu on tärkeä mainita, koska uusiutuvan energian lisäksi biokaasu on kekeksinen työkalu vähentää rannikkoalueen ravinnekuormitusta. Keskeisten toimijoiden listauksessa näemme

jo mainittujen lisäksi yrittäjien roolin tärkeäksi tuottaa tietoa käyttöön esimerkiksi käsiteltyjen biomassojen tai kierrätetyn fosforin määristä.

Hyvien käytäntöjen foorumi

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry pitää tärkeänä ja perusteluna, että strategian keskeiseksi toimenpiteenä on vuorovaikutuksen lisääminen. Kannatamme pysyvän foorumin perustamista.

Kokonaisvaikutusten arvioinnin kehittäminen

SBB ry pitää tärkeänä, että strategiassa on huomioitu kokonaisvaikutusten arvioinnin kehittäminen, niin että rannikkoalueen erityispiirteet tunnistetaan. Uusiutuvan energian osalta vedyn lisäksi biokaasun tarkastelu osana rannikkoalueen systeemiä tulisi SBB ry:n mielestä huomioida.

Ruoan riittävyyden turvaaminen, energian riittävyyden turvaaminen sekä poikkeustilanteisiin varautuminen.

Ekosysteemien toimivuus on olennainen osa ruoan riittävyyden turvaamista. Siksi ravinneomavaraisuus ja orgaaniset kierrätyslannoitevalmisteet ovat keskeisessä roolissa osana kotimaan ruokaturvaa (katso yleistä, yllä), mikä tulee nähdä strategisena asiana SBB:n mielestä. Biokaasu on hajautettua energiantuotantoa, joka kytkeytyy tiiviisti sekä ruoan-, että energiantuotantoon: sen avulla tuotettu puhdas energia sekä kotimaiset kierrätyslannoitteet ovat tärkeitä Suomen huoltovarmuudelle.

Kestävä maankäyttö ja rakentaminen

Kuten strategialuonnoksessa todettiin, rannikkoalue on luonnon monimuotoisuuden osalta erityisen rikasta mutta samalla myös herkkää. Kierrätyslannoitteiden suosiminen väkilannoitteiden sijasta tulisi SBB:n mielestä huomioida strategian toimialakohtaisissa tarpeissa.

Maatalousmaalla väkilannoitteiden käytön on havaittu vaikuttavan negatiivisesti luonnon monimuotoisuuteen sekä aiheuttavan merkittäviä ravinnehuuhtoumia. Sen sijaan orgaanisten kierrätyslannoitevalmisteiden käytöllä maahan saadaan arvokasta hiiltä sekä orgaanista ainesta, mitkä lisäävät maaperän monimuotoisuutta. Lisäksi orgaanisten kierrätyslannoitevalmisteiden ravinteet ovat orgaanisessa, hitaammin kasveille vapautuvassa madossa, mikä vähentää oikein käytettynä ravinnehuuhtoumia vesistöihin.

Lisätiedot: Nelli Pitkänen, Ravinnekierrätyksen asiantuntija, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry,

Eteläranta 10, 00131 Helsinki Finland, +358 400 976 053 | nelli.pitkanen@biokierto.fi

Pitkänen Nelli
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry